

Велика Британија, држава која је столећима повлачила границе по свету, за две године ће због тежњи Шкота за независност можда доћи у ситуацију да рedefинише своје. Прошлогодишња победа Националне партије Шкотске, која је, упркос неповољном изборном закону освојила натполовичну већину у скупштини Шкотске, шокирала је Лондон и учинила је отцепљење реалним. Недавна изненадна изјава британског премијера Дејвида Камерона да би референдум о независности требало да се одржи што пре, нагло је подигла температуру на Острву и изазвала трвења Камерона и шкотског премијера и лидера СНП Алекса Салмонда, а уједно и широку дебату о будућности Уједињеног краљевства.

Лондон не оспорава право на референдум, ако он, како је саопштено, буде "у складу са законом, поштен и одлучујући", али премијер Велике Британије и лидер Шкотске националне странке имају супротна мишљења о карактеру и легалности будућег народног изјашњавања. Камерон одбија унилатералан чин и сматра да се не може прихватити евентуална независност ако плебисцит није одобрен од стране централне владе. Зато се очекује да ће, да би дао дозволу, званични Лондон поставити услов да референдум буде одржан у року од 18 месеци, а да питање буде једноставно - да ли сте за или против отцепљења. Према прогнозама Лондон неће дозволити да се да се гласа о опцији која би подразумевала даље ширење шкотске аутономије, а аналитичари сматрају да је Камерон и преузео овај ризичан потез управо да би искористио тренутно расположење на северу, јер према анкетама, у овом тренутку већина Шкота жели ширење фискалне аутономије, а не потпуно отцепљење од Велике Британије.

Даље проширење аутономије није у нескладу са програмом владајуће шкотске СНП, у којој већина чланова сматра да до независности треба доћи постепено, а премијер је Салмонд упозорио је Лондон да "не покушава да повлачи конце иза сцене" и најавио да ће референдум о независности Шкотске бити одржан у јесен 2014. Грађани Шкотске ће се на референдуму суочити са најважнијом одлуком за последњих 300 година, од када је Шкотска ушла у савез са Енглеском, а испитивања јавног мњења сугеришу да, иако тренутно већина Шкота жели заједничку државу, подршка независности непрестано расте. Према једном истраживању обављеном у септембру прошле године, 38% Шкота би гласало за независност. Међутим, оно што подједнако доводи Уједињено краљевство у опасност од распада је став Енглеза, од којих многи подржавају независност Шкотске.

Шкотска на путу ка независности

Пише: Младен Ђорђевић
среда, 11 јануар 2012 21:14

Однос Енглеза и Шкота може се донекеле упоредити са односом Срба и Црногораца, а према једном истраживању објављеном још 2006, независну Шкотску тада је подржавало чак 59% Енглеза, док је независну Енглеску желело 48% испитаника. Такође, 68% Енглеза се на том истраживању изјаснило да жели засебан енглески парламент, попут шкотског и велшког, а додатно незадовољство у Енглеској већ годинама уназад изазива чињеница да шкотски премијер и посланици у заједничком парламенту могу да одлучују о питањима везаним за Енглеску, док је супротно то немогуће.

Ако би Шкотска постала независна, у њен посед би дошла и богата нафтна поља на Северном мору, а самостална Шкотска би

свакако утицала и на јачање покрета за независност Велса, и утицала на даље јачање регионалних покрета у самој Енглеској, попут оног у келтском Корнволу, на самом југозападу. Независна Енглеска би упркос томе остала јака држава са више од 50 милиона становника, која би и даље имала снажан утицај у Европи и свету, мада ипак мањи него сада. До референдума има још две године, а иако се дебата за сада води на миран начин, питање је да ли ће се до 2014. односи заоштрили и да ли ће старе мржње Шкота и Енглеза, али и Велшана и Ираца избити на површину, као што се то десило на Балкану. Поред промене односа снага на Острву, независност Шкотске би врло значајно променила геополитичку слику северне Европе, а и шире, што овом питању даје веома велику важност, посебно у светлу тренутног неслагања Велике Британије са партнерима у ЕУ, пре свега са Немачком и Француском, доскорашњим вековним непријатељима Енглеске. Европа се очигледно налази пред великим променама, а време ће показати да ли ће Велика Британија успети да избегне судбину балканских држава, на чију је трагедију више пута у прошлости директно утицала.